

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ВРЕМЯ

Къырал жумушпа

Бирге ишлеуно амалларын сюзгендиле

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков Москвада федеральный налог службаны башчысы Михаил Мишустин бла тубешгенди. Ала экиси да федеральный налог службаны бла КъМР-ни толтуруучу власть органларыны араларында байламлыккыны кючлендириуну, республикалы эм жер-жерли бюджетлеге налогла жыйыуыга ону этиуну къыйматын кетюрюу жаны бла бирге ишлеуно амалларына къарагъандыла.

Тубешиуде налоголагъа контроль этиуге, аланы толусунлай жыйылыларын жалчытыуыга энчи эс бурулганды.

Юрий Коков ВГТРК-ны генеральный директору Олег Добродеев бла тубешгенди

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков Москвада Битеурросей къырал телерадиокомпанияны (ВГТРК-ны) генеральный директору Олег Добродеев бла тубешгенди.

Олег Добродеев ВГТРК-ны «Къабарты-Малкъар» къырал телерадиокомпаниясыны ишин махтагъанды, аны производство-технология комплекси жангыртыла тургъанын, кадрланы хазырлауно эмда жангы усталыкълагъа юйретиуну системасыны юсюнден хапар айтханды.

Юрий Коков Къабарты-Малкъарны медиаы ишин игилендирир, аны тынгылы кадрла бла жалчытыр эмда цифровой технологияланы сингидир ючюн республиканы башчылары бла ВГТРК-ны оюучулары кючлерин бикдикирселе иги боллукъ эди, дегенди.

Пенсия бла жалчытыуыгъа энчи эс бурулгъанды

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коковну бла Россей Пенсия фондуно правленини председатели Антон Дроздовну Москвада болгъан тубешиулеринде сёз пенсиячылагъа социальный болушлуккыну кючлендириуну юсюнден баргъанды. Тамата телюню, артыкъда урушну бла урунууну ветеранларын, сакъатланы, гражданданы башха къауумларын, пенсияла бла жалчытыуну игилендириуге, республиканы социальный учрежденияларыны ырыскы-техника онгларын кючлендириуге энчи эс бурулганды.

Тубешиуде Пенсия фондуна страховый взносланы ётдюрююно низамына беричюлени жанындан бузукълукъ этилмезине власть органла артыкъда сакъ болургъа кереклиси чертилгенди. Ушакъ нёгерле адамланы социальный болушлукъ бла жалчытыуда бирге ишлеуно кючлендирирге келишгендиле.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъанны эмда Правительствону пресс-службасы.

Эм игилеге тийишли сауыгъала

2 бет

Жетишим

Мария Кучина - эки метр бийикликде

Алгъаракълада Юрий Лукашевични бла Вячеслав Середкинни хурметлерине аталып, Челябинскде бийикликге секириуде Битеурросей эришуле бардырылгандыла. Анга бизни жерлешибиз, спортну халкъла аралы классыны мастери, 2010 жылда Сингапурда бардырылган биринчи жаш телю Олимпиада оюнланы чемпионкасы Мария Кучина да къатышханды. Ол

анда тиширюулары арасында бек ахшы жетишим болдургъанды.

Бу жол а Кучина, эки метр бийикликге секирип, энчи рекорд тохташдыргъанды. Мария женгил атлетика бла къаллай бир кюрешип келген эсе да, аллай бийикликни бир заманда да алалмагъанды. Геннадий Габриляны сохтасы биринчи спорт кёрюмдюзюн 1.75 сантиметрден башлагъанды.

АЙТЫЛЫ

Уллу Ата журт урушну жылларында туугъанлагъа ахча болушлукъ этиликмиди?

Бу соруугъа жууапны «Дети войны» деген битеурросей организацияны КъМР-де белюмюню таматасы Мида Шаоева бередиди:

- Жамауат организация Уллу Ата журт урушну жылларында туугъанлагъа «урушну сабийлери» деген статусну берюню эмда алага федеральный льготала телюню юсюнден законодательный башламчылыккыны хазырлагъанды. Бююнлюкде алыкъа закон къабыл кёрюлгенди, алай эсе уа, бир тюрлю телю да этилик туюлдо.

КъМР-ни Асламлы информация органла, жамауат эм дин организацияла жаны бла министерствону пресс-службасы.

«Спартак - Нальчикде» болумгъа сиз къалай къарайсыз?

5 бет

Байрам

Россейли басманы кюнне аталып тыене республикалы газетлени бла телерадиокомпаниялары журналистлерин алгышлау болганды. Анда КЪМР-ни Асламлы информация органланы, жамауат эмда дин организацианы министрствосу эмда Журналистлени союзу бардырган конкурслада хорлаганлары атары да белгили болгандыла.

Эм изилеге тийишли сауьгъала

Къууанчлы жыйылыну ача, министр кылулугун толтурган Мухадим Кумахов Къабарты-Малкъарны Башчысыны кылулугун толтурган Юрий Кокону алгыш сезон окуьгъанды.

Ызы бла Мухадим Лялушевич былтыр «Горянка» эмда «Майские новости» газетле «Россейни басмасыны алтын фондуна» киргенлерин эсгертип, аланы энчи алгышлаганды. Дагыда «Горянка», «Эльбрусские новости», «Зольские вести» газетле кеслерини юбилейлерин белгилегенлерин да айтханды.

Журналистлени алгышлаула кеп эдиле ол кюн. КЪМР-ни Парламентини комитетлерини башчылары Татьяна Хашхожева, Жанатайланы Салим, Муаед Дадов асламлы информация органланы шендогоу глобальный дуняда магъаналары улуу болганын чертендиле. «Журналист жаланда болган ишни кьргозтоп турмайды, сиз халкыны кез къарамларын къурайсыз, басмада чыкыган сьз эшитилмей

листле социальный магъаналы вопролагъа аслам магъана бергенлери ююн ыразылыгын айтханды. «Парламент бардырган ишни бийик профессионал даражада кьргозтенигиз ююн ыразылыгьымы айтырыкъ эдим», - дегенди ол. Муаед Дадов а кюнден-кюннге жангы газетле ачылгъанларын иги шартха санагъанды. «Оюмла, кез къарамла кеп болурьга керекдиле», - дегенди.

Алгыш сьзлеге РФ-ни Россвязнадзоруни КЪМР-де Управлениясыны таматасы Юрий Бочаров, НОТР «Къабарты-Малкъар» кырал телекомпанияны эмда ВГТРК ГТРК «Къабарты-Малкъар» телеканалланы таматалары Владимир Вороков, Людмила Казанчева эмда Игорь Дроздов да кышулгъандыла.

Журналистлени союзуна таматасы Борис Мазихов а быйыл «Бек иги журналист иш» деген конкурс жангыртылгъанына ыразы болганын айтханды. «Анга 80 материал кьргозтолгенди. Бюнтонда конкурска къатышханланы

бергенди. Сауьгаланганлары арасында «Эльбрусские новости» газет, аны баш редактору Газайланы Зухура да бардыла. Зухурагъа «За заслуги перед профессиональным сообществом» деген энчи белги берилгенди.

«Заман» газетни корреспон-

дентли журналистлери да бардыла. Баш редакторну орунбасары Къонакъланы Хасан «Къабарты-Малкъарны атын иги бла айтдыргъаны ююн» деген номинацияда диплом бла сауьгаланганды. Журналистле Саракуланы Асият бла Байсыланы

Гылыланы Ахмат-Тикаланы Фатиманы алгышлайды.

Марзият «Журналистикагъа салган кыйыны ююн» деген дипломла кыоллу болгандыла. Тикаланы Фатима уа «2013 жылда бек иги журналист иш» деген номинацияны лауреатыны дипломун алгъанды.

Министерствону дипломлары эм ыспас къагъытлары республикалы журналланы, кырал телевиденияны эмда радиону журналистлери Шауаланы Хасаннга, Эфендиланы Салихге, Асанланы Кулинагъа, Ботталаны Мухтаргъа, Аккаланы Расулгъа, Шаханланы Нафисатха, Ажубекланы Элдаргъа да берилгендиле.

Байрамгъа Къабарты-Малкъар кырал университетни «Амикс» ансамбли эмда жыркы Ирина Ракитина бютюнде къууат бергендиле.

ТОКЪЛАНЫ Фати́ма.

Биринчи бетде суратда: (солдан онгнга) Къонакъланы Хасан, Наталья Юрченко, Владислав Каламийцев, Моттайланы Светлана, Теммоланы Мухадим, Газайланы Зухура, Саракуланы Асият.

Суратланы Холаланы Марзият алгъанды.

билдиреди учрежденияны таматасы Хасанни Одижев. Энди Чегемни спорт комплексинде жангыз да республикалы эмда Россей эришуледен сора да, халкыла аралы турнирлени бардырыгъа да жарарыкъды.

Бизни корр.

Темир жол

Нальчикден ара шахаргъа жангыртылган поезд бла

«Нальчик – Москва» поездни вагонлары жууукъ кезиуде жангылагъа алышындырыллыкъдыла. КЪМР-ни Транспорт, связь эмда жол мюлк министрствосу аны юсюнден «Федеральная пассажирская компания» ачыкъ акционер общество бла келишим этгенди.

Шендю, бу маршрутда жорюген поездни вагонларыны бир-бирлерине отуз жылдан аслам окуьна болады. Келишимге кере уа, ара шахаргъа жорюген поездге тьрт состав берилликди. Аланы вагонлары эскиледен эсе хар жаны бла да игиле боллукъдула. Поездни атына уа «Фирменный - Эльбрус» деген къошакъ ат берилликди. Кесини да хар составынды онушар вагон боллукъду.

Башында сагъынлылган компания бу вагонланы сатып алыргъа 1,6 миллиардан аслам сом берликди.

Эски вагонланы жангылагъа алышындырылгъаны бла пассажирлени ташыуну, аланы жумушларына къараууну качестволары кьтюрюлюкдю. Аны хайыры бла ара шахаргъа неда андан бери бу поезд бла жорюрге сюйгенлени саны да кьбейир деген ышаныу да барды. КЪМР-ни Транспорт, связь эмда жол мюлк министрствосуну пресслужбасындан билдиргенлерине кере, жангы вагонла хайырланьыгъа быйыл январь-февраль айлада берилликдиле.

Бизни корр.

Урунуу рынок

Ишсизлени саны азайгъанды

Быйыл биринчи январьгъа республикада учьтда тургъан ишсизлени саны 8900 болганды. Былтыр бла тенгледиргенде, ол юч жюзден аслам адамгъа азайгъанды. КЪМР-ни Адамланы иш бла жалчытуу жаны бла кырал комитетинде бьлюмню башчысы Фатима Мамбетова билдиргеннге кере, аны бла ишсизлени саны 4,1 проценте азайгъанды.

Республиканы урунуу рыногунда, алгъа жыллада, ишчи усталыкъла жетишмегени сезиледи. Сьз ююн, былтыр предпрятияла бла организациала кьргюзтген вакансиялада аллай жерлени ельчеми 84,6 процент болганды. Саулай алып айтханда уа, 2013 жылда профильли службаны болушлугуу бла беш мингден аслам адам ишчи жерле бла жалчытуулынгандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

къалмайды. Арт заманда уа жангы газетле, журналла ачыладыла, ол да иги шартды. Жаланда быллай болумда къуураллыкъды граждан общество, аны бла бирге уа демократиялы къырал», - дегенди Татьяна Хашхожева.

Жанатайланы Салим а журна-

асламы жаш адамла болгъанларына ыразыма. Ол а журналист усталыкъны даражасы ёсгенине шагъатлыкъ этеди», - дегенди.

Ызы бла ол РФ-ни Журналистлерини союзуна сауьгаларын эмда аны къауумуна къошулгъанлагъа удостоверенияларын

денти Улбашланы Мурат а РФ-ни Журналистлерини союзуна членни болганды, анга удостоверения берилгенди.

Ызы бла журналист конкурслада хорлаганлары атары белгили этилгендиле. Сауьгаланганлары арасында «За-

АЙНЫТУУ

Комплекс халкъла аралы турнирлени бардырырчады

Шагъатлыкъ къагъытны «Физкультура бла спортну айнитыуьга себеплик этген ара» берилдикди. Ол шарт мекямны шендю жорюген стандартлагъа келишгенин ачыкълайды. Аны ююн бир затха эс бурулады: къоркъууусулукъгъа, санитар мардагъа,

Чегем шахарны сабий эм жаш тьло спорт мекямыны Битеуроссей спорт къурулуш объектлени реестрини санына къошулуурча эркинлиги болгъанына сертификат берилирине онуу этилгенди.

кюндюз эм кече чыракъла кереклисича жарыкълыкъ бергенлерине эм спортчула

ойнагъан зал бла къараучула олтургъан жерле кырал стандартха келишгенлерине, деп

Бизни корр.

Ангыпатыу

Саулуук сакълау министерствону исси ызына бу сферада ишлеген кадрланы санын азайтуу боллукъду деген хапар тюзюю деп, бир кыуум медицина учреджениядан кыайгы этип селешгенле болгандыла.

Бу сорууга КъМР-ни саулуук сакълау эм курортла министрине кыуллугун болжаллы халда толтура турган Ирма Шетова былай жууап бередиле.

Хал кыайгы этерча туююлдю

Медицина ишчилени санын азайтууну юсюнден бармайды ахырысы бла да сөз. Озган жыл Минздрав саулуук сакълау учреджениеланы штатный расписанияларын тап халгга келтиргенди. Ол заманда баш врачланы орунбасарларын (ала уа кадрла, техника кыоркуусулукъ, ырыскы жаны бла да бар эдиле) кетериге туюшгенди. Былагга айлык тейер ючюн, иш хакъ фонду 90 проценти жоюлуп

турганды. Бир-бир больница-лада баш врачны орунбасары болуп тогузуушар адам ишлегендиле. Кеслерине айлыклары уа орта медицина персоналдан бла вчладан иги да кеп болганды. Болсада медицина учреджениеларга финансланы бир жол жалчытхан заманда, биринчиден, жоюмланы эте туруп, мед-сестраланы бла врачланы жалналарын кетюрюну эге алырга керекди. Нек дегенде борчул

медицина кыоркуусулукъну фонду жаланда аланы ишлерине медицина болушлукъга – хакъ тейдиле. Айтханымча, штатный расписанияларын тап халгга келтириу озган жылны аягына бошалганды. Шендю уа ол ишни кыалай этилгенни анализи бардырыла турды. Жуукъ заманда врачланы бла медсестраланы санын азайтуу боллукъду деген хапар а бошду, аны бир мурдору, тутхучу да жокъду.

УСТАЛА

Жаш тейюге юзюлей кыалагы

Тишируну жыл саныны юсюнден айтхан тере жокъду. Алай бу жол аны сагынмай жарамас. Мени жигитим Биттираны - Жуболаны Зулифат Суфияновна 75- жыллыгын белгилегенди. Юбилярны ишчи китапчыгында жалаанда бир жазыу барды. Ол сайлаган ишинде КъМР-ни Н. Крупская атлы Миллет библиотеказында (ол заманда алай айтылганды) урунганлы бери 55 жыл болады. Аны атын жалаанда ариу бла, ырызлык бла айтадыла. Аллай даражагга тишируу бийик квалификациясы, чынтты профессионал болганы бла, адамлыкты ючюн жетишгенди. Аны биргесине ишлеп башлаганла, артада келгенле да шагъ-атлык этерикдиле бу сөзлени кертиликлерине.

Кыайсы улуу адамды да жашу жолуну юсюнден айта, аны сабийлигине кыайтмай болмайды. Зулифат Суфияновна да кепчюнчюлюккю толу сынагъан тейюденди. Кыргызызда Ананево элде ёсген кызычык гитче кыарындашы Ибрагимге кыараганды, анасын юй жумушладан да бош этгенди. Школада устазла бары да билгендиле таулу кызычыкны эси башхаладан эге иши болганын, окургуга сыйгенин да. Аланы, тенглерин да онжыллык кызычык Н. Некрасовну «Мороз,

Красный нос» деген поэмасын келден окууп, сейирге кыалдырганды. Таматалагга, кыоншулагга болушурга уа ол бир заманда да угъай демегенди.

Заманы болганлай а, Зулифатчык кыарындашын тапчык кийиндирип, атасыны аллына баргандыла. Жол бла, букыгга алдырып, анда – мында жюк ташыгъан машинала озгандыла, асламында уа ат арбалагга тубегендиле. Сабийле уа, аталары урушдан аскер кийимле да кийип, сыртында да машогу бла келликди деп сакълагандыла. Сора ол кызын, кыолуна алып, бийикге кетюрюлюккю да, аны былай улуу, эсли болганына, юйде жумушлагга жараганына кыууанырыккыды, машогундан чыгарып, алып келген саугъаларын да юлеширкиди деп Зулифат кез аллына келтиргенди. Жарсыуга, атасы кызауатдан кыайтмаганды.

Библиотекагга келгенден сора ол бир талай бейюмде, аннеменде, окуу залда, башхалада да ишлегенди. Кеп жылны уа каталогланы жыйышдырганга башчылык этгенди. Артыкда улуу кыыйны Зулифат Суфияновна республиканы библиотеке ситемасын кыурауда барды. Фондланы жангы библиография классификациягга кечюрюу бла, ол

ише башхаланы да юйретуу бла да корешгенди. Алайда уруна, бир-бирде кыаты болуп, ёз оюмун кыорууларгга да туюшгенди. Биргесине ишлегенле уа таматадан аны сакълаучудула.

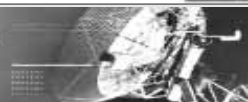
Москваны Култура институтуну библиотекаръла хазырлаган факультетинде алгъан билими анга бийик категориялы специалист болурга онг бергенди. Бююнлюкде библиотеканы окуучулары алфавитке кере жарашдырылган каталог бла хайырланадыла, аны бир ситемагга келтирген бла юрешген бейюмню кыыйныны, анга кыаллай усталык керек болганын юсюнден сагыш этмей.

Зулифат Суфияновнаны тутхан ишине кертичилигин библиотеканы, республиканы таматалары да кермей кыоймагандыла. Ол кеп саугъага тийишли болганды. Сөзсюз, аладан бек бийиги уа «КъМР-ни культурасыны сыйлы куллыкъчу» дегенди.

Мени жигитим бюгун да кыоймайды окугъанын, юйренгенин. Бек алгъа ол кесинден сорады. Хар жумушну эбине жетдире, жаш тейюден сынаун, ариу сезон аймайды. Аны таныгъанла, биргесине урунганла да юбиляргга мындан ары да саулуук, насып, узак ёмюр тилейдиле.

МАХИЙЛАНЫ Азиза.

Шимал Кавказ кюн сайын

Дагыстанда бирлешген муниципал округла кыураллыккыдыла

Дагыстанда бир-бир шахарла эм аланы тийрелеринде болган районла бирикдиле, муниципал округла кыуралырга боллукъдула, деп билдиргенди республиканы башчысы Рамазан Абдулатипов. «Аладан асламысыны айнытырча жерлери болмагандыла, алай бла тапландырыуда да борчлары болмай тургандыла. Алай эсе, бир-бир шахарланы эм районланы муниципальный округлагга бирикдириуну юсюнден сагыш этерге керекди. Ол халны иги жанына тюрлендириге боллукъду»,-дегенди регионну башчысы.

Андан сора да, регионну башчысы эл жюк кыыйматлы жерлени хайырланууда ишле тийишли даражада бардырылмагъанларына жарсыганын билдиргенди. «150 минг гектар сюрюг жер хайырланмай турганын тюзге санаргга жарарлык туююлдю. Жерни иеси болурга керекди»,-дегенди Абдулатипов.

Сочиде эки мингге жууукъ МЧС-чи дежурналыккы этип башлагандыла

Олимпиадалы Сочиде кече-кюн да дежурналыккы этип башлагандыла МЧС-ни 1,7 мингден аслам кыуллыкъчу, аланы онуунда 260 энчи техника да барды. Кыухарычула таулада эм Оюнланы суу жагда кластеринде спорт объектеде постра кыурагандыла. От туюшулеге кыажу юреширки постла кыонакыла эм спортчула жашарык жерледе да кыуралгандыла, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине МЧС-ни Краснодар крайны Баш управлениясында.

Сочиде ишлерик кыухарычула адамланы кыухарыуну жангы амалларына юйренгендиле. Аланы кыолларында кеп функциялы робототехникалы комплекс, тоннельеге от туюше аланы ёчюраллык автомобильле, мотозездехода эм квадроциклле бардыла.

Министр Кыарачай-Черкеске

ахча бериуну кёбейтирге кыореширкиди Россияни регионларын айнаытууну министр Игорь Слюняев Кыарачай-Черкесде «Юг России» деген федеральный программаны жашауда кыалай бардырылганына бийик багга бичгенди эм регионга ахча бериуну кёбейтир ючюн кыореширгин билдиргенди.

Жангы Архыз курортча барганында, ол журналистле бла туюшгенинде: «Мен инфраструктурагга, жоллагга, туризмни объектерине, социальный сферагга, промышленносту бейюмне капитал салымланы кёбейтирге бек керекди, дейме. Алайды да, кыоранчланы кыураган кезиуде 2015 жылны ахча бла жалчытууну программасын кёбейтирге деп, бек кыаты сюелликбиз»,-дегенди министр.

Тау курорт Архыз ишин Шимал-Кавказ федеральный округда турист кластер бла башлайды. Курорт толу кыола бла ишлеп башласа, бери жыл сайын солурга эм саулуугуна бакдырырга 500 минг адам келикди.

Шимал Осетияда экинчи магъаналы социальный ара ачылганды

Владикавказда, республикада экинчи болуп, кыурал эм муниципальный жумушладан 60 тюрлюсон тамаллап турлуккы кеп функциялы ара ачылганды, ол «бир терезе» деген жорукъ бла кыуралганды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Шимал Осетияны премьер-министр Сергей Такоев билдиргенди.

Араны ишинде улутхачлыккы деген зат боллукъ туююлдю. Ол неда бу ведомствону кыуллыкъчу тюзюлей клиент бла тубеширге онг табарык туююлдю – анга документлени курьер служба тапдырып турлукъду да, аны ючюн. Жангы жылны биз аллай социальный магъанасы болган объекти хайырланаргга бериуу бла башлаганыбыз да жюрекке асыу болганды,-дегенди ол.

Волгоградны эм изленген маршрутуна чыккыганды

Сочиде боллукъ Олимпиаданы символикасы бла трамвай Волгоград шахарны миллион адам жашагъан тёрт районун байламлы эттен маршрутда жюриуп башлаганды. «Аны тышы жарык, кызыгыл-саргыл бояула бла Оюнланы эмблемасы эм символикасы бла жасалганды. Аны эскизи алгандан Россияни Олимпиада оюнланы Кыурау комитети бла келишип жарашдырылган эди»,-дегенди журналистлеге «Метроэлектротранс» деген муниципальный предприятияны генеральный директору Николай Жуков.

Аны айтханына кере, «Олимпиадалы трамвай» Олимпиада отну эстафетасын бир кесеги боллукъду, ол 20-чы январда Волгодагы шахарда бардырыллыккыды. «Олимпиадалы трамвай» белгиленген маршрут бла, бек аздан айтханда, Паралимпиада оюнула бошалгынчы – мартны ахырына дери жюриуюккю.

Чеченде 100 сабийни ата-анасы мингшер доллар алгандыла

Россияни Жигити Кадыров Ахмат хажи атлы регионну жамауат фонду Мухаммад файгымбар тууган кюнде – 13-чо январда – 126 сабийни ата-аналарына мингшер доллар бергенди.

13-чо январда Чеченде 78 жашчык бла 48 кызычык туугандыла. Аланы асламысына Мухаммад эм Фатима деген атла аталгандыла, деп жазганды республиканы башчысы Рамзан Кадыров социальный сетелени официальный бетлеринде. Фондну келечилери эм аны башчысы Аймаги Кадырованы айтханына кере, айтылган ахча айтылган кюн тууган сабийлени ата-аналарына берилгенди.

Проект

Почта декретде тургъанлагга болушлукъ этерге айтады

Почта жаш аналаны ишлетип башларыккыды. Быйыл миллет оператор кесини ишчилерине айлык хакъларын кетюрген бла чекленип кыалай, ишлеген аналагга ырыскы жаны бла болушлукъ этер муратдады. Ол санда кеп сабийли анала да бардыла.

Почтада аналагга-почталыонлагга болушлукъ этилерики регионла сайланып биринчи кере башланганды. Бек алгъа тамамланлыгырга керекли мадарладан бирлери почта предприятылада аналаны сабий садлада жерле бла жалчытууду. Жер-жерли властыла бла аны юсюнден селешуле бардырыла турадыла.

Жаш аналаны ишлемегендерини баш сылтау-сабий садлада жерле жетишмегендериди. Ол тарыгыуну соруулагга кыа-

тышдырылган аналаны-почталыонланы жарымы айтханды. Почта филиалланы кеплери жаш аналаны сабий садла бла байламлы сейрлерин кыоруулап башлагандыла: алагга ишни тап графигин сайларгга онг бередиле.

Коллективледе жаш аналагга болушлукъ этиуну магъанасы улууду, бир жылдан сора сабийле уллурак боллукъдула. Бююнлюкде декретде тургъан анала-почталыонла 30 минг адам бардыла. Аладан хар бешинчиси

ишлерине кыайтырга сюеди, алай ишлерге онгары болгъанла жалаанда 3,8 проценти тутадыла, толу болмагъан ишчи кюнню ишлейдиле.

Предприятыда былай мурат да барды: сабийлери энчи иели садлада тургъан аналагга аны ючюн кыоранчларыны бир энчи кесегин кыайтарырга керекди. Почталыонла дайым да «аяк юслериндедиле». Сабийлерин шахарны бир кыыйрындан башхасына элтирге онгары болган анала уа алай кеп жокъдула. Декретден чыккыган аналагга, ала почталыонла болурга сыйселе, аланы ол ишке юйретуде да болушлукъ этилликди, ишчи жерле да берилликди.

«Российская газета»

«ЗАМАН» ГАЗЕТНИ 90-ЖЫЛЛЫГЫНА

Ёмюрню жарымы шуёхлукьда

Ана тилибизни татыуун чыгарган миллет байлыгыбыз, шуёхлукьну кьаты сакьлаган кенгешчибиз «Заман» газет бла шуёхлукьну мен эрттеден бери журютеме. Эсимдеди аны 50-жыллык байрамын миллетибиз, республикабиз кьууанч халда кенг белгилегени. Артада юбилейлерине кьатышырга насыбым тутхан эди.

Ол номерлени асырап турама. Быйыл да аны 90-жыллык байрамы аллыбыздады. Огьурлулукь бла, халкьгьа, миллетибизге ахшы аякь бла келсин.

Анга эс бурган а бу шарт болганды. Сауту элни кьыяма кечесинде картоф уруда тууган жашчыкь, бусагьатда уа 70-ден атлаган эр киши Мисирланы Дауутну жашы Солтан Бишкекден эм аны кичи кьарындашы Жамал Кьазахстанны Жамбул шахарында Огьары Малкьаргьа алгьаракьлада келип, ата-аналары туууп ёсген жерни кьабырларын, ташларын, тар тыгьырыкьларын кере айланганлары кез юсюмдеди.

«Заман» газетни ала кьалай тансыкьлай эдиле?! «Сиз кьалай насыплысыз, ана тилибизде чыкьган газетни алып, кюн сайын да окуусуз», - деп сукьлана эдиле. Жюзге жууукь номерин да излеп, тийреден-кьоншудан да табып, жыйышдырып, биргелерине алып кетгендиле: «Анда жашаган тауулагьа Кавказдан мындан улуу саугьа жокьду», - деп кьуана.

Ма андан сора бютюн бек багьаладым миллетими ийнагы «Заман» газетибизни. Кертиди, бизни тёлю ансыз болаллык туююлбооз, аны бла ёсгенбиз, аны бла жашаганбыз. Токьсан жылны ичинде аны аты бир ненча кере тюрленгенди, болсада ол кесин жылдан-жылгьа бекден-бек суйдоре баргьаны, артыгыракьда бу арт жыллада, ачыкь

сезиледи. Аны ниет магьанасы кьаллай бир бийикге кётюрюленин эсленеди. Басмаланган материаланы тематикасы кенгди, ол жашауун кеп тюрлю жанларын алады. Алай бла редакцияны коллективини ёсгени,

риалла дайым да басмаланганлай турадыла: республикада жашаган миллетлени шуёхлукьларын бла кьарындашыкьларын кючлендириуге, жаш тёлёно юретирге, культураны, экономиканы айнууна,

де окьуп билим алмагьанма, алай мени сёз усталыкьгьа «Заман» юйретгенди.

РФ-ни Журналистлерини союзуну члени деген атны журюте, кесим да штатда ишлемегенликге, кеп тюрлю

жыллада газетге жюз, жюз бла жарым номерге кючден-бутдан жазылуучу эдиле. Бусагьатда уа газетни 460-сы келеди бизни элге. Ол зат а, сёзсюз, аны хар жылдан да жаздырып, окьуп тургьанла анда иги жанына болган тюрлениулени сезгенлерин кёрюзтген шартды.

Белгилесича, бизни халкьны кёбюсю беш да тау ауузда мал кюте, жер сюре, огьурлу юйюрле ёсдоре жашагьанды. Болсада бир-бирлери бла байламлыкьны ала тынчыкькь бла журюталмагьандыла. Шёндю уа жашау тамыры бла тюрленгенин кьайсыбиз да керебиз. Тау ауузлагьа кьоркьуусуз, кенг жолла ишленгендиле, техниканы кючю бла аууздан-ауузгьа мычьмай жетерге амал барды.

Алай газетни онгу бла бир тюрлю техника тенгешалмаз. Танг жарыгы бла бирге кеп тюрлю жангылыкьладан, халпарладан толугьа «Заман» таудан-таугьа, аууздан-ауузгьа, жюрекьлеге да жарыкьлыкь келтире киреди босагьабыздан. Ол ма аллай болганы ючюн журютеме кеп жылланы ичинде аны бла шуёхлукьну да.

Мен журналист кьадарымда, 50 жылны ичинде не аз да бир хайырлы иш эталган эсем, бек алгьа миллет газетиме-устазыма шукур этеме. Узакь ёмюрге халкькьбызны байрагы болганлай жаша деп, аны журналистлерине кьаламыгьыз жютюлюгюн тас этмей, сауукьлуу ишлегиз дейме.

ГЕЛЯЛАНЫ Лиза,
КьМР-ни культураны сыйлы кьуллукьчусу.

СУРАТДА: Уштулуда совхозну солуу юйюнде тургьанла. 1987 ж.

журналистлени усталыкьлары кётюрюлени, аланы политика эм битеу билим даражалары кенгергени ачыкь кёрюнюп турады.

Газетибизни ал замандагы эм бюгюнню журналистлери да, мени кеслерини шуёх коллективлерине кьошуп, эрке эгечлеринеча, болушлукь эте, жол кёрюзтют келгенлери жангыдан-жангы темеланы табаргьа, жазаргьа кёллендиредиле. Теммоланы Мухадинни, Текуланы Хауаны, Османланы Хыйсану, Холаланы Марзиятны эм ала кибик кеплени мени ишиме улуу болушлукь бере, юйрете, юлгю болуп келгенлерин чертип айта, сау болсуна, дейме барына да.

Газетибизни бетлеринде махтарча кеп тюрлю мате-

миллетни ахшы адетлерин, терелерин сакьлаугьа себеп болган. Кьолдан усталаны, ахшы адамланы юслеринден, эл мюлкден, кьурулушдан, уруш, кёчгюнчюлюк жылладан, тарыхдан кьуруда хапар билдиргенлей турады жамауатга. Аланы басмалауда аз, кеп эсе да, мени да барды кьыйыным, деп ёхтемленеме.

Биз «Заманга» миллетибизни ауазыды дегре да эркинбиз, ол кадрланы ёсдюрюню да ахшы гюрбежиси болганлай келеди. Халкьны ишин, жашауун кёрюзтют турган кюзгюбюз, хар адамны керти шуёху, нёгери, акьыл юйретген устазы болганына кеси кьадарым окуна ачыкь юлгюду.

Мен журналистика бёлюм-

темалагьа жазылган материалла, статьяла, очеркьле, эски суратла, назмула, тамсилле, чамла, дагьыда мени атым бла газетни бетлеринде басмаланган кеп башха затла жыйымдыкь болуп, алгьаракьда чыкьган «Черек ауузу-бешик жырым» деген китапха киргендиле. Анга да жолну «Заман» ачханды. Ма аллай затлары ючюндю журюгемини чексиз ырызлыгы анга.

Токьсан жылны ичинде ол заманга кере атлай, мени беш мингге жууукь адам жашаган улуу тау элими адамларына, огьары малкьарлыгьа угьай да, битеу миллетибизге да бир жууукь адамыча болуп кьалгьанды десем, киши даулашмаз. Ол зат бла байламьы жаланда бир юлгю. Бизде ал

ЖАШ ФАХМУЛА

Орус халкькь жырланы уста айтады

Бизни халкькьбызда фахмула жаш адамланы аслам туюбегенлери кьууандырган шартды. Аллай хунерли сабийледен бири Жангоразланы Камиллада. Ол Нальчикни биринчи номерли Искусстволарыны школунда Елена Ахмадагаеваны классында окьуйду. Аны башламчылыгы бла кьыз орус халкь жырланы да айтып тебирегенди.

Белгилесича, аланы жырлагьан кьыйыныракьды, бютюнда ёню тохташмагьан жаш адамгьа. Алай аны устазы Елена Петровна сохтасы бу жаны бла барса суйгенин билдиргенде, Камилла угьай демегенди. Ары дери ол малкьар, кьабаты, орус тилдеде эстрада чыгармаланы айтып тургьанды. Сора «Маков цвет», «Бобы» деген орус халкь жырлагьа юйренгенди. 2013 жылда Сочиде бардырылган Халкьла аралы «СОЧИ.АРТ.МИР» эришюу-фестивальда аланы ошитдиргенди.

Анга кеп жерден чыгармачылыкь бла кюрешген сабийле кьатышадыла. Аланы санында Россейни кьазакьларыны коллективлери да. Камилланы айтууна кере, ол жетишимге жетериге ийнанган окуна этмегенди. Алай, эришюуну ахыр эсеплери чыгарылгьанда, «Вокальное искусство»

номинацияда биринчи жерге тийишли болганды. Хорламына кесинден да бек анасы кьууанганьын да айтады ол.

Жюриини председатели Россейни искусстволарыны сыйлы кьуллукьчусу, профессор, композитор Владимир Чернявский, бу проект миллетлени биригулерине себеплик этгенин белгилеп, Камилланы жыргьа хунерин да энчи чертгенди. Мындан ары да ол орус халкь жырлагьа юйренгенлей турса, кьызы чыгармачылыгы тамблагьы кюннге бек сейир боллугьун айтханды.

Сочиден кьайтханлай, Камиллагьа Нальчикде «Новое поколение» деген жаш вокалистлени эришюуне тири хазырланьырга туюгенди. Анда да ол бийик журини кёлюн алалгьанды. Аны санында уа КьМР-ни культураны сыйлы кьуллукьчусу Людмила Темирканова, КьЧР-ни, Юг Осетияны, Ингушетияны да халкь артисткасы Ирина Крымова эм бирсиле болгандыла.

Ала жаш жырчыны фахмусун энчи белгилегендиле. Анда ол Гран-при кьолу болганды. Ахырында журни, Камилланы ёнюно ачыкьлыгьын, эркинлигин, кеси да сахнадан кьоркьмагьанын чертип, мындан ары да бу жаны бла окьургьа кереклигин кьаты айтханды.

- Бусагьатда сахнагьа чыкьсам, кьаллай жырларыкьма, болалырмамы деген акьыл келмей, залда олтургьанла кьаллай кёзден кьарарла, этген ишме бюсюрерлеме деп сагьышланама. Этген затыма кьараучула ыразы болсала, кьууанама, андан ары да ишлерге кёлленеме, - дейди ол.

Бир затда хунери болган адам башха жаны бла да билимин ёсдюрюрге итингенлей турады. Камилла, вокал усталыкьдан сора да, тепсерге, музыка инструментледе согьаргьа да юйренеди. Аны назмукулукь бла кюрешгенини юсюндөн соргьанымда, ол, бир аз ийменип, кьуру сёзле угьай, алагьа макьамла такьгьанын да билдиргенди. Алай алыкьы биланы анасындан башха адамгьа кёрюзтюрге излемегенди.

Шёндю ол орта билим берген школда жетинчи классда окьуйду. Ызы бла, СКГИИ-ни вокал бёлюмюне кирип, андан а Москвада билим алып муратлыды. Кьызын устазыны, анасыны айтууларына кере, Камилла хар чыгарманы, жорегинден ётдюрюп, магьанасына туююннгенден сора жырлап тебирейди. Аны алайлыгьын эришюуледе, концертледе да белгилемей кьыймайдыла.

Ол орус халкь жырланы айтхан кезиуде, тынгьлагьан угьай, ариу сыфатына кьарагьан да хьчыуун кёрюнеди. Ёнюно кьарыуу бла аламан оюула бла сахна кийимлери таулу кьызын кьайсы байрамны да сыйлы кьонагьы этеди.

КьАЛАБЕКЛАНЫ
Нажабат.
Суратны **САРАККУЛАНЫ**
Асият алгьанды.

КОПУУ

«Спартак-Нальчикде» болумгъа сиз къалай къарайсыз?

ЖИЛЯСОВ Заурбек,
«Адыгэ псалэ» газетни баш редакторуну заместители,
КЪМР-ни сыйлы журналисти:

- Республикада футболну юсюнден таймай газетлеге жазып турганлы быйыл 30 жыл болады. Мени оюмун алайды. Сёзсюз, Къабарты-Малкъарга футбол команда керекди, ол вопросу юсюнден даулашла да болмазла деп бек ышынама. Алай бусагъатда баш командабызда халгъа бир кюннге келмегенбиз, аны юсюнден кеп керек Красножан тренер болганда окъуна анга соруула берип турганма: «Кеси жашларыбызны составдан нек кетерип барасыз», - деп.

Биогонлюкде уа кересиз, бюджетибиз дотациялы болуп турганнга къарамай, тышыннан багъалы футболчулары алып, алагъа миллионланы төлеп тургандыла. Ол кезиуде уа кеси жашларыбыз Ингушетияда, Краснодарда эм башха жерледе ойнайдыла. Бизни футболчуларыбызгъа шёндю, биринчи неда премьер-лигада ойнайбыз деп, алай бир амалсызгъа къалып кюрширге керек туюлдо. Кеси жашларыбыздан жангы команда къуралып, ала тийишли футбол кёргозте башласла, ма ол заманда сагъыш этерге керекди ол биринчи эм премьер-лиганы юсюнден.

ТЕБЕРДИЛАНЫ Ахмат,
отставкадагы полковник:

- Мен не заманда да республиканы патриоту болганма. Аны футбол командасыны жетишимлерине да къууанып турганма. Биогонлюкде клубланы бир бири ызларындан («Аланияда» ол чекге жетип турады) чемпионатдан кетип барганлары жарсытады. Финанс эм менеджмент политикаларын тап бардырмагъанларыны сылтаудан чыгъадыла ол проблемала.

«Спартакда» угъай, ара командалада окъуна тыш къыраллы футболчуну кёрсем чамланган этеме. Ол неге ушган ишти. Дагъыстанлы «Анжиси» дунияны башында эм багъалы спортчуну ойнатама деп, анга миллион долларла төлеп тургандыла. Ахыры не бла бошалганын билесиз. Ма ол кюннге келип турабыз биз биогонлюкде. Бек ышынама, энди алай халатланы жибермезлерин. Командабыз къайда да ойнасын, кеси жашларыбыз болсунла анда дейме.

ГУЗЕЛАНЫ Зурият,
дзюдочу:

- Бир жаны бла хал жарсытады. Алай бу торлениуле бизни энди къураллык жангы командабызны алгъа чыгъууна себелик этерле деп ышанама. Тыш къыраладан футболчулары чакъыруу да аман болмаз, клубну бюджети анга жете эсе. Алай республиканы командасы кесибизни адамларыбыздан къуралса игиди. Нек дегенде бизде да бардыла фахмулу, умутландырган спортчула. Алада акъырын-акъырын сынамларын ёсдоре, премьер-лигагъа кириллерине ийнама.

Олег ЗИНЧЕНКО,

«Гранит-Люкс» энчи къоруулачу предпритияны таматасы:

- Бек магъаналы теманы кёторесиз. Улуу специалист болургъа керек туюлдо, шёндю «Спартакда» болумун аныларгъа. Жаланда аны составына къарасанг тошюноруксе, ол чекге нек жетгенлерин. Ойнагъанланы асламысы - тышыннан келгенле. Жарсытма, тюз ол жол бла барадыла россейли клубланы кёбюсю. Алагъа «Газпром», «Лукойл» эм башха деменгили компанияла блелдиле къаллай бир керек эсе да ахчаны.

Бизни командабызда уа кеси жашларыбыз долларлагъа угъай, сомлагъа окъуна ойнарыкъдыла. Ол багъалы футболчулагъа берген ахчаланы жаш футболчуларыбызгъа къоратсакъ, магъанасы иги да кеп боллукъду.

Басмагъа **КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан** бла **КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия** хазырлагъандыла.

Хурметлеу

Тийишли саугъа

Бу кюнледе Урван районну ара больницасында офтальмология бёлюмю башчысы, медицина илмуланы кандидаты Артур Рубаевни РАЕН-ни Къабарты-Малкъарда регион бёлюмюню член-корреспондентине айырылгъаны бла байламлы къууанчы жыйылыу болганды.

Дипломну байрам халда беруи ингирге къонакъла - Россейни естественный илмула академиясыны чынтык членлери, РАЕН-ни бизни республикада илму арасыны председатели Царай Кагермазов бла Информатика эм регионну управленийыны проблемалары институту тамата илму ишчиси Борис Хацукон - келгендиле.

Артур Рубаев Демирян тукъумланы төлеюден төлюлеге кече келген врач династияларын андан ары тийишли даражада бардырганладанды. Анна Ильинична бла Михаил Аркадьевич Демирянланы, Жанна Михайловна бла Юрий Хасакович Рубаевланы атлары районда, андан тышыннда да белгилдиле. Бу династияны

врачлары кеп жетишимлери бла махтаулагъа тийишли болгандыла. Артур Юрьевич а аланы ичинде биринчи член-корреспондентди.

Ол офтальмология бла байламлы 11 илму иш хазырлагъанды. Ала медицина журналлада басмалангандыла эм теория, практика жаны бла хайырланыладыла. Кесини илму башчылары бла Артур Рубаев кёзну нервасыны атрофиясын багъууну жангы амалын чыгъарганды. Аны бла байламлы патент да алгъанды.

Къууанчы жыйылыуда Артур Юрьевични коллегалары, районну ара больницасыны ветеран советини председатели Фуза Саркисян, медицина ишчилени профсоюзларыны район комитетини председатели Руслан Цомаев жюрекден алгъышлагъандыла. Сёлешгенле барысы да врачны профессионал даражасы бла адамлыгы аны пациентлерине таза да насып болганын белгилегендиле. Ол теорияны бла практиканы бирге келиширип ишлегенин чертгендиле.

Бизни корр.

Брифинг

Аманлыкъчыла россейли машиналагъа кёз къаратхандыла

Нальчик шахарны полициячылары жалаңда россейли машиналаны урлагъан аманлыкъчы къауумну ачыкълагъандыла. Бахан эм Чегем районладан юч жаш адам 15 машинаны сюргенлерине ишекликде тутулгъандыла, биогонлюкде ала Нальчикни следствие изоляторунда турадыла. Аны юсюнден журналистле бла тобешиуде И ишле министерствону Нальчик шахарда Управлениасыны полициясыны таматасы Геграланы Марат билдиргенди.

Ол айтханнга кёре, аманлыкъчыла машиналаны Къабарты-Малкъардан тышыннда сатхандыла, биогонлюкде аладан бири да алыкъа иесине къайтарылмагъанды. Уручула, аладан бирине уа 20 жыл, экинчисине - 22, ючюнчюсюне уа 37 жыл толгъанды, машиналаны Нальчикде эмда Пятигорскда урлагъанлары тохташдырылганды. «Ала «Лада-Приораланы» эмда «Лада-Гранталаны» - урларгъа ёч эдиле. Кеслери да, зштада, бирлени казаклары бла ишлегендиле», - дегенди полициячы.

Ол билдиргенге кёре, машиналада заводда салынган сигнализациядан башхасы жокъ эди. Аны уа аманлыкъчыла чыртада къыйналмай ачхандыла. Бирде уа машиналаны терезелерин сындырып, алай сюргендиле. «Бу аманлыкъчыланы тутар ючюн къадалып кюрешгенбиз. Полициячыларыбызны профессионал сынауларыны хайырындан

тошгендиле ала бизни къолубузгъа», - деп къошханды Гегра улу.

Биогонлюкде уа тутулгъанланы башха аманлыкъ ишлеге къатышханлары бла къалгъанлары тинтиледи, ала Россейни Уголовный кодексини 158-чи статьясына кёре терслендиле. «Мен водителлени кеслерини мюлклерине сакъ болурларын тилерик эдим. Биз аны дайым да айтабыз, алай улоуларын арбазлада, орамлада къойгъанланы саны азаймайды. Ма биз тутханла да транспортну асламында кеп кетгъалы юйлене арбазларындан алып катталды. Сигнализацияладан сора да, машинаны иесинден башха адам жеринден тепди-ралмазча техника приборла да сатыла-дыла. Халкъда анга «секретка» дейдиле. Аланы хайырлангырга чакъырама водителлерибизни», - деп эсгертенди полицияны полковниги.

Алгын былай болуучу эди: бузукъчула машинаны урлагъандан сора, аманлыкъчыла аны иесине сёлешип, ахча төлесенг, ырысхынгы арта къайтарлыкъбыз, дегендиле. Алай биогонлюкде уа ол жокъду. «Уручула сагъыракъ болгандыла. Кеслерин ачыкъ этгенден эсе, машинаны тышына чыгъарып, учу багъасы бла сатып къоядыла. Биз тутхан къауум да алай этгенди», - дегенди.

Биогонлюкде уа Нальчикде энтта бир ненча аманлыкъчы къауум «ишлеиди». Ала тыш къыраллы машиналаны урлайдыла. Асламында «Тойота» фирма чыгъаргъанланы.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

КЪМР-ни ПРОКУРАТУРАСЫНДА

Кечип къоярыкъ туюлдо

Къабарты-Малкъар Республиканы прокуратурасы «Билим беруу» миллет проектни 2013 жылда жашауда бардыругъа надзорлукъ этиу не халда болганыны эсебин чыгъарганды. Ол жаны бла бардырган тинтиуени кезиуонде бу сферада законнга 1382 бузукълукъ этилгени ачыкъланганды. Аны бла байламлы прокуратура 124 кёргозтую этгенди.

Аланы жангыдан тинтип низам жаны бла 163 онуючу къуллукъчу жууапха тартылганды, 172 дау къагъыт жиберилгенди, алагъа судледе къаралып, тийишли онуюла къабыл этилгендиле, 53 онуючу къуллукъчугъа законнга бузукълукъ этерге жарамагъаны эсгертилгенди, 7 административ иш ачылганды.

Сёз ючюн, Нальчик шахарны прокуратурасы 42 билим беруу учрежденианы уставларын тинтенде, классха башчылыкъ этген педагоглагъа хакъ төлеуню болуму жазылмагъанын эмда ол иш ючюн ахча төлерге кереклиси айтылмагъанын тохташдыргъанды. Аны бла байламлы шахарны прокуратурасы билим беруу учрежденианы 42 онуючусун низам жаны бла жууапха тартханды.

Черек районну прокуратурасы «Билим беруу» миллет проект бла байламлы товарла алыуну эм аланы жерлерине талдырыуну 6 контракттын тинтенде, кемчиликле болгъанларын ачыкълагъанды. Алай бла Россей Федерацияны Административ право низамгъа бузукълукъ этиу кодексини 7.30-чу эм 7.32-чи статьяларына тийишлиликде 4 административ иш ачылганды.

Проходный шахарны прокуратурасы Россей Федерацияны «Билим берууню юсюнден» Законун 29-чу статьясына бузукълукъ этилгенин ачыкълагъанды. Май районну прокуратурасы 2012 жыл-

да Александровская эм Котляревская станицаланы орта школларыны библиотекаларына «Билим беруу» миллет проектни чеклеринде 10-шар компьютер эм химия кабинетлеге лаборатория оборудованиыла берилгенлерин ачыкълагъанды. Алай ол оборудованиыла биогонлюкде да кюборчекледен чыгъарылмай турадыла.

Чегем районну прокуратурасы да билим беруу учреждениыла кеп кемчиликни ачыкълагъанды. Аладан бирлери окуучуланы аш-азыкъ бла жалчытыуда санитар-эпидемиология жорукълугъа бузукълукъ этиудю. Аны бла байламлы прокурорну илзени бла юч адам административ жууапха тартылганды. Бахан шахарны прокуратурасыда ол торлю терсликпе ючюн 11 кёргозтую этгенди. Ала тинтилип, 21 адам низам жаны бла терсленгенди.

Бахан районну прокуратурасы 22 билим беруу учрежденианы педагоглары китапла, журналла эм газетле алыргъа төленирик ахчаны кёрген окъуна этмейдиле. Аны бла байламлы прокурор 22 онуючу къуллукъчуну низам жаны бла жууапха тартханды. Зольск районну прокуратурасы да ол торлю 27 терсликни ачыкълагъанды, алагъа производство ишле ачханды.

Терк районну прокуратурасы бардырган тинтиулеге кёре, Инаркой эм Арик элледер орта школлада ишлегенле бла уруну келишим этгенде, алада администрацияланы жанындан консукълукъла жиберилгендиле. Аланы асламысы педагоглагъа иш хакъ, отпускъа бара туруп эм ишден кетгенде төленирик ахчаланы замандында берилмегенлери бла байламлыдыла. Районну прокуратурасы ол терсликлене кетериге деп 130 протест жазгъанды, алагъа кёре тийишли онуюла къабыл этилгендиле. Алайды да, законнга бузукълукъ этиу бир кишиге да кечилмейди.

Басмагъа **ЛУКЪМАН улу М.** хазырлагъанды.

Баям, бу дуняда ахыр жыллары жуууклашкан заманда, хар ким да жашау жолунда не кѳргенин, не эшитгенин, кимле бла тобешгенин, кыуанч, ачыу такыйкыбаларын да эсине тошоре болур. Мен да бюгюн кѳп затны кѳз аллыма келтиреме. Школну, биринчи классха барган кюнюмю, комсомолгъа киргеними, институтда окуган тенглерими, кѳчгюнчюлюкню эм д.а.к. Эсгерилеримде баш магъананы уа, сѳзсюз, кесим таныган адамла тутадыла. Бу жол, сагыш эте кетгенме да, нек эсе да, эсеме колхоз юй эм аны иеси Тахан тошгендиле.

Уруш аллы жыллада «Кызыл Малкыар» колхозну правлени Нальчикде чюйютлюе жашаган жерде («еврейская колонка») деучю эдиле алайгъа) хахк бла бир отоу тутуучу эди. Жумушлары бла шахаргъа келген кыашхатаучула кече анда кыалып болгандыла. Кенг отоуну тюбюнде жайылган саламтѳшеклери. Жууурган-жастык да жокъ. Алай, не десек да, ол кыонак юй эди. Анга уа кыарай турургъа керек болганды. Ол кыулукгъа Чеченланы Жагъафарны жибергендиле.

Колхоз юй Таханны арбазында эди. Чюйютлюе ушмаган бийик ѳсюмлю кеси да, кызы Дина, жашы Султан да тауча чалдырмай сѳлешгендиле. Султан, ѳсюмлю, чырайлы жаш, КГБ-да ишлегенди. Кыашхатауда Тахан танымаган кѳп адам

болмаз эди. Догучаланы Локман бла уа кыаршы жуууклача жюрютгендиле бир бири. Аны жашы Мухамматны келтирип, юйюнде айла бла тутханды Тахан. Жашчык чюйют тилде сѳлеширге юйренип да башлагъан эди...

1942 жылда фронт Север-Кавказгъа жуууклашканы бла байламлы чюйютлюени Орта Азиягъа кѳчюргендиле. Ол жылны

минмегенин. Арта билген эдим, германлы солдатла, элге кире тебирегенлеринде, улоуну тохтатып, жол жанында сюелип турган таулу кишини сюйрѳп, зор бла машинагъа миндиргенлерин. Аны «Сау кыалыгъыз, жамауат!» - деп кыачыргъанын эшитген эдим...

Бу хапарны уа манга ол заманда партизан отрядда болган Макытланы Юсюп

жол кѳргюзтюп баргъанды деп, ѳтюрюк хапар чыгъаргъандыла аны юсюнде. Алагъа жол башчы керек тойюл эди, кеслери бек иги биле эдиле хар затны.

Бизни юйню бир отоунда юч офицер бир ненча кюн турган эдиле. Ала, кондюз кыайры эсе да кетип, ингирде кыайтып турдула. Бир жол столда карталарын кыоюп кетдиле. Ма анда Кыашхатау,

Султанны КГБ-ны оргналарында ишлерге Ленинградха жибергенлерин, Дина да кыачыгы бла башха шахаргъа кѳчгенин билдирди. Ызы бла фашистле Кыашхатауда адам ѳлтюргендиле, деп сорду. Аппайланы Муханы, Хоханаланы Кыубадиини, Токумаланы Мурадинни ала илишангъа салгъанларны, Жагъафарны кыалы ѳлгенин да айтдык. Тахан аланы барын да таны эди да, жылды. «Ингирде Султангъа письмо жазаркыма да, бу бушуулу хапарны анга да билдирирге керекме», - деди.

Тауула сюртгонден кыайтыла - бары да угъай. Нальчикде темир жол вокзалда тошгенлей, Мухаммат бла мен Таханланы излей бардык. Биз кеси элибизге жетгинчи, чюйютлю танышларыбызны кѳрюрге ашыккымыбыз сейир тойюлмюдю? Кесим да ангыламайма алай нек этгенибизни. Таматала да тыймадыла. Заман кѳп озгъанлыкгъа, Дина бизни танды, кычакылап тансыкылады. Таханны сормадык, ангылагъан эдик аны бу дунядан кетгенин. Ол сау болса, чабып аллыбызгъа чыкмай амалы жокъ эди.

«Озган жыл ѳлгенди. Ий-наныгъыз айтханыма, жашаган кыадарымда тауулануу жылауларын этип турганды», - деп, Дина жюркесинип кѳз жашларын текдю...

КЫУБАЙЛАНЫ АЛИЙ.

Эге тошюу

Колхоз юй

кюзюнде германлыла Кыашхатаугъа кирдиле. Кеслерини жоруктары тохташдырыдыла: эки-юч адамдан кѳп болуп бир жерге жыйылмазгъа, сагыат сегизден сора тышында кѳрюнмезге эм д.а.к. Кыарангъа ийнегин излерге чыккыган Кыулбайланы Батталны ѳлтюрген эдиле фашист солдатла.

Бир жол, мотор тауушланы эшитип, мен юй аллыбызгъа чыккъым. Кюн ортасы эди. Эки уллу машинада гитлерчи солдатла, ѳре сюелгенлей, жыр айтып келедиле, эштада, тартып болур эдиле. Аланы орталарында Чеченланы Жагъафарны кѳрдюм. Жалан башлы, жалан кѳлекли. Ангылагъан эдим ол фашистлени машиналарына кеси ыразылыгы бла

айтхан эди. Гитлерчиле эки машина бла келгенлерин, ала Кыашхатаудан чыккыганлай окуна бизни разведкилерибиз кѳргендиле. Бабугентге ѳтген кѳпюрню ары жанында 37-чи армияны аскерчилеринден бла партизанадан кыуралган жыйымдык отряд кыорууланууда тохтап болганды. Аны командири капитан Бондаревха билдиргендиле немециле келгенлерин. «Озма кыоюгъуз бери, тиймегиз», - деп буюрганды ол.

Кѳпюрню кыатына жуууклашханлай, бизникле машиналары, танкланы атычу ушкюкла бла уруп, жандыргандыла, гитлерчи солдаттары пулемѳтла эм автоматла бла кыыргандыла. Жагъафарны да алайда ѳлтюргендиле. Ол гитлерчиле

элни ортасы бла барган гитче суучукъ, черек сууну боюнунда электростанция, Бабугент эм анга ѳтген кѳпюрю да белгиленип эдиле.

Немециле ѳлгенлерин Ходлам черекни жагысында бир уруда басдыргъан эдиле - шѳндю Кязимни эсгертемси сюелген жерден узакъ болмай. Алайда агъачдан ишленген сын (жор) салып, юсюнде «группен фюрер» деп жазган эдиле. Ол эки сѳз не магъананы тутханларын бюгюн да айталлыкъ тойюлме. Жагъафарны гитлерчиле бла биргеми атдыла кыарындаш кыабыргъа огебсе юйге келтирипми асырадыла, алайчыгы билалмаймы.

Чюйютлюе эвакуацидан кыайтып эдиле. Тахан юйде жангыз кеси кыалып.

ОЮМ

Кыуанчда, жарсыуда да мардаган озгъан - уллу намыссызлыккыды

Бир бѳлек жыл мындан алгъа «Заман» газетибизде Кыабарты-Малкыар Республиканы Муслиманларыны дин управлениясыны «ѳлген адамны асырау бла байламлы адетлени тап халгъа келтириуню юсюнде» бегим басмаланган эди. Ардаракъда уа ол энчи китапчык болуп чыккыганды. Сѳзсюз, бек керекли жумуш этилгенди. Газет да аны бла окуучулары шагырейлендиргенди. Ол документде бек магъаналы шартла бардыла.

Адам кесин кыабарылада кыалай жюрютюрге тийшли болганды да белгиленгенди. Болмачы хапарланы, жаншауну, тютюн ичиуню тыяргъа кереклиси, сылыкъ сѳз айтмау (ол башха жерледе айтылмаса да, хата болмаз) халккыбызгъа кыаты эсгертилгенди. Кѳрге барынуу кыыйматы да былай белгиленди: «Кыабарлагъа барыгъыз, ол ксины ѳллогюгюзню эсигизге салыр».

Мени айырып эс бурургъа сюйгеним а тишируулары юсюндеди. Бегимде былай айтылады: «Тишируулары юслеринде кийимлери санларын толу жабарча тойюл эсе (кысыха жѳнгиле, кѳкюркелери ачылган, кысыха тѳбен жанла, санларына гам кѳнчекле), башларында чачларын жапхан жаууклары,

бѳрклери жокъ эсе, (пента неда байлау угъай) ала ѳлюкню асырау бла байламлы адетлеге кыатышыргъа тийшли тойюлдюле».

ѳр кишилени да бюгюнлюкде ѳлюкню асырау бла байламлы адетлеге кыатышыр ююн, тизгинлери, низамлары болургъа керекди. Алай арт заманда бушуу болган арбазгъа дууа тутдуругъа келген эркегыруулары юс кийимлерине кыарасанг, дуняны башында спорт кѳнчекле бла кѳлекле таулу миллетни бушуу кюнюне тигилген сунарас. 14- жыллыкъ сабийден башлап 60-70-80- жыллыкъ акъсакълларыбызгъа дери АДИДАС-мыды, МОНТАНА-мыды, ФАНТОМАС-мыды аланы юсюнде болмаган кийим жокъ.

Акътарына кыарасанг, тюрлю-тюрлю кроссовкалары, башларында магъанасыз сабий боккачыкыла, неда уллу-гитче, кысыха -узун кыалакылайлы спорт кепкачыкыла. Аланы да кыалай тюрсюнлю болганларына сейир этерчады. Бирлери кѳзю кыаматхан акъла, экинчилери жим жылтыраган кыып-кызылла, ючюнчюлери башха ушмагъан жап-жарыкыла.

Ол халда бушуугъа барыу тийшимиди? Адамны кыуанч кюнюнде аны жанына кыара кийип олтурмайса да?

Дууагъа тебиреген кеси да, юйдегиси да, юйюрю да аны юсюне, башына, кийимине кыараргъа керек тойюлмюдюле да? Алай кюнюбюзде башха миллетден, кыаралдан бизни жарсыуубузгъа тюбеген адам кийимлерибизге кыарап, баям, ѳлген быланы битеу дунягъа белгили чемпионлары болган кѳреме, деп сунаркыды.

Бусагъатда телевизоргъа, Интернетге кыарамагъан жокъду. ѳлюк асырагъан тѳрени да баям этедиле кинолада. Бир халкыны да кѳрлюк тойюлбюз кыабырлада, кыайгы сѳзде хылымылы кийинип. Ол кыайсы миллетни да культурасыны белгисиди.

Дагыда быллай бир шарт. Хар жумушну да мардасы барды. Бушуу болган арбазда, белгилисича, халк жыйылып болады. Эфендиле да алайдадыла. Кыайгы сѳз берген эр киши арбазгъа кирип: «Салам алейкум!» десе, анга молла, аны кыатында болганла да, ѳрге туруп, дууа тутдурадыла.

Бурун замандан жюрюген быллай адет барды: амал бар эсе, арбазгъа бир -бир, жангыз-жангыз кирмезге. Кесинг келдинг эсе, кыабаккы кыатында бир кесек мычып, башхаланы сакълап, алай кирирге керекди.

Аны сан этмейми, огебсе кеслерине энчи эс бурулунуну сюйгенле чыгырыпмы, билмейме, алай бирер кирип, жумушларын тамамлагъан тѳреге айланга барады. Алай жыллары келген кишиле да этедиле.

Ол ишни тапсызлыккы ким айтып ангылатыргъа керекди? Ол эфендилени борчлары деп, алай сунама мен. Бютюнда жаш тѳлюге.

Юч кюнню ичинде арбазда дууа тутулады, кыайгы сѳз бериледи. Бурун заманлада аны да тийшли мардасы болганды. Арбазда дууа танг атхандан сора башланады да, кюн батханда тохаргъа керекди деп эшитгенме. Аны да магъанасы бек улдуу.

Саусуз бир бѳлек кюнню кыыйналып ѳлгенден сора аны ахлулары, жукъламай, солумай жыйылып, ахырларына жетедиле. Сора ол юч дууа кюнде ингир деп кыарамай, кечени белине дери, арбазгъа жыйылып, лахор этип турган тѳре да дурус болмаз дергимг келеди.

Кюн батхандан сора кыайгы сѳзде, дууа тутдуругъа барынуу тохтатыу тюз болур. Ол заманда бушуу болган юйюр да солур, тынчайыр, тамблагъа да хазырларыгъа онг табар.

КУЧУКЛАНЫ Исхакъ, юрист.

Медицина

Саусузла ыразыдыла

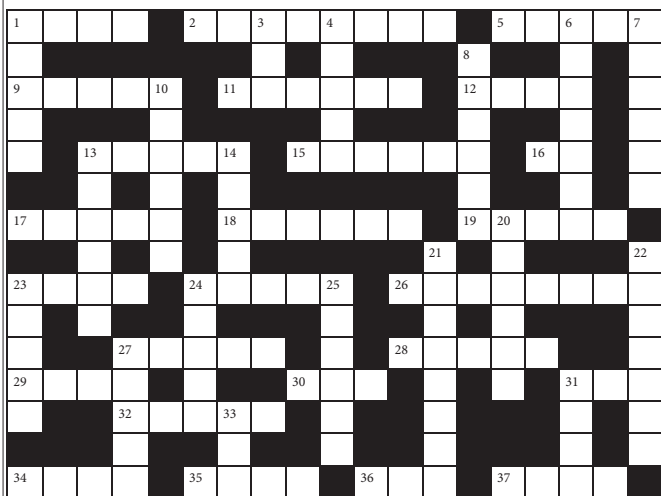
Озган жылны ахырында Черек районда Ара район больница кесини ахчасына, поликлиникагъа деп, «Алмаг - 02» деген магнитотерапия эм стоматология аппаратла алгъанды. Аланы багалары жюз элли алты минг болганды.

Бу махмемени баш врачны кыулугъун болжалы халда толтурган Башайланы Любовь айтханнга кѳре, магнитная терапия медицинада бек кючлю багыу амалгъа саналады. Операцияладан сора кыыйналганлагъа, нервалары, ич органлары, жюркелери, кылаклары, тамаклары ауругъанлагъа, диабет бла байламлы башха ауруулары болганлагъа ол иги болушды. Шѳндюге дери алай багыу керекли болган саусузла Черек райондан Нальчикге жюрюп тургандыла. Энди иште бу кемчилик кетерилгенди.

Мѳдестера Черексланы Ирина «Алмаг - 02» аппарат бла хайырлангыгъа юйренгенди, жангы технологиягъа тюшонгенди. Саусузла больницаны коллективине бу огурулу иш ючюн бек ыразыдыла.

КЫУЖОНЛАНЫ Эльмира, Черек муниципал районну администрациясыны пресс - службасы.

Сёзбер

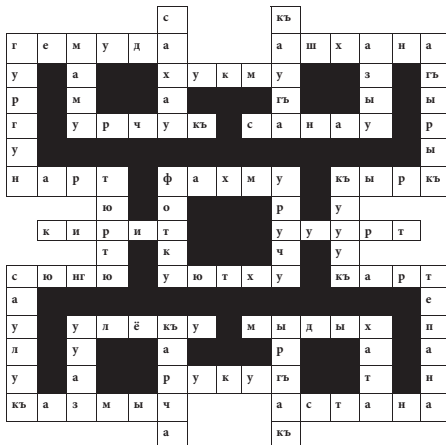

ЭНИНЕ: 1.Къабыр таш. 2.Бир кызым барды да «Уф» десенг чачы тшошеди (элбер). 5. Бир гаккыда – минг танкы (элбер). 9.Жиламаз-кюлмез, аурумаз-ёлмез(элбер). 11.Жалгъа мал кютю. 12. Тиширйу ат. 13. Муслиманны борчу. 15. «Ынна» дегени ийнакълуа формасы. 16. «... сангал» «Заман» газетни рубрикасы. 17. Тынгысызлыкъ. 18. Сууну неда суусун затны бир кесекчи. 19. Кенг эм тюз жер. 23. Аман ышан. 24.Аш къанга. 26. Чам, лакъырда. 27. Узун, терен къазылгъан жер. 28. Эшикни аны бла бегитедиле. 29. Эр киши ат. 30. Аны кёлю баладады. 31. Чибини кёл... этер, адамы кёл-мал этер (нарт сёз). 32. Уллу болмагъан чыгъарма. 34. Юй адыр. 35. Екюз сабий неда сабийле аманат этилген адам. 36. Татылуу жукъа акъ суусун. 37. Гитче чалгъы.

Ашаучу ханс. 14. Нарат чырпы. 20. Сууалпыгъы тийген иш. 21. «Махетчи бла...». 22. Чегем тарында эски эплден бири. 23. Суугъа кирип бугъама, саугъа алып чыгъама (элбер). 24. Уллу чапыракълы ханс. 25. Бичилген тана. 27. Сют беруичю юй хайууан. 31. Тауушну артха къайтханы. 33. Жумушакъ аякъ кийим.

Сёзберни **БИЙЧЕККУЛАНЫ Жаннета** хазырлаганды.

Газетни 2-чи номеринде басмаланган сёзберни жууаллары.

ЕРЕСИНЕ: 1. Юй къанатлы. 3. Узун бурунлу уллу жаныуар. 4. Оруслулада узунлукъну ёлчеми. 6. Сууда биширилген нартюх гюттю. 7. Кюмюш бла акъкъалайны эритмеси. 8. Мал такъгъан чыпын. 10. Жыйын. 13.

Бушу Шуёхубзну эсгере

Кёл болмагъанлай Михаил Билуевич Алакаев-огъурлу адам, ахшы юйюр башчы, иги ата, къарындаш, аппа эмда чынты шуёх - бизни арабыздан кетгенди.

Ол 1932 жылда 5-чи майда Вольный Ауулда туугъанды. 1951 жылдан башлап 1954 жылгъа дери Совет Аскерде къуллукъ этгенди. 1954-1957 жыллада СССР-ни МВД-сыны Вильнюсда начальниклени хазырлаучу школунда окъугъанды. 1957 жылдан а КЪМАССР-ни МВД-сында оператив-оноучу этиучю къауумунда тюрю-тюрю къуллукълара ишленгенди. 1975-1977 жыллада Нальчик шахарны Ленинчи РОВД-сыны, артауа КЪМАССР-ни МВД-сыны уголовный розыск бёлюмюню таматасы болгъанды. 1978 жылдан башлаб а пенсиягъа кетгинчи КЪМАССР-ни МВД-сыны таматасыны орунбасары болуп тургъанды.

Къайсы къуллукъда да Михаил Билуевич ишин уста билгени бла, энци составны бирикдирге къолундан келгени бла айырмалы болгъанды. Аделлиги, къолунда ишленгенге сакъ болгъаны ючюн ол башчылыкъ этген коллективле аны сыйгендиле, уллу хурмет да этгендиле.

Къырал да М.Б.Алакаевни республикада право низамны эм законлукъну сакълугъа уллу къыйын салгъанына бийик багъа бичгенди. Ол «Урунуу ветераны», «Совет милициягъа 50 жыл», «Бет жарыкълы къуллукъ этгени ючюн» майдалла бла саугъаланганды. 1971 жылда анга «СССР-ни Ич ишле министерствосуну

сыйлы къуллукъчу» деген махтаулу ат аталгъанды.

М.Б.Алакаев, иши къыйын болгъанына да къарамай, жамаут ишге да тири къатышханды. Халкъ депутатланы Нальчик шахар Советине депутатына кёл кере айырылгъанды.

Милицияны отставкагъы полковниги республиканы МВД-сыны системасыны ветеран организациясын къурагъанладан бириди. Жыйырма жылны ичинде КЪМР-ни ич ишлерни органларыны эм ич ишле аскерлерини да ветеранларыны Советини эм президиумуну члени болганлай тургъанды.

Михаил Билуевич Алакаев жашаууну сыйгенди, жууукъларын бла ахлуларын бек багъалагъанды, шуёхларыны хурметлерин кёргенди.

Аны жарыкъ сыйфаты аны тынгыгъанлары эслеринде ёмюрлеге къаллыкълды.

Шуёхларыны къауум.

Жетишим

Умутландыргъан гимнасткачы

Чегем районну пресс-службасындан Элина Кярова билдиргенича, бу кюнде спорт гимнастикадан Минеральные Водыни биринчилиги бардырылгъанды. Анга Ставрополь эм Краснодар крайладан, Къабарты-Малкъардан жетишимден аслам адам къатышхандыла.

Анда жерлешибиз Чегемден Дисана Кудеева биринчи жерни алгъанды. Ол тертюнючю классны окъучусуду, кёл республикалы, Битеуроссей эришуледе жетишимли бола келгенди, онбир грамотасы бла алты майдалы бардыла. Къызчыкъ гимнастика бла жылдан

аслам кюрешеди, алай аны кёрюмдюлерни ол атын айтырына ышандырадыла. Аны Сиднейде Олимпиада оюнланы призёру Елена Продунова эм спортну усталары Ирина Тазитова бла Рамета Азикова юйретедиле.

Бизни корр.

Ыйыкълыкъ гораекон

20-чыдан-26-чы январьгъа дери

Къочхарла. Ыйыкълы ал кезиуонде чурумланы кетериге кюрешисиз. Алгъа, алааны хар бирин да тинтип, тергеп къарагъыз, аланы юслеринден къошакъ шартла да табаргъа кюрешиге. Алай этсегиз, андан ары ишлерге тынч боллукъду. Орта эм байрым кюнде не къыйын ишлени да терк эм тынгылы этип, къатыгъыздагъланы сейирге къалдырыкъсыз.

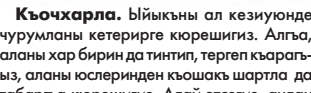
Танала. Ыйыкъ ишлени жалчытыргъа тап кезиудю, артыкъда коллегаларыгъыз эм партнёрларыгъыз бла келишип ишлесегиз. Орта эм байрым кюнде магъаналы оноула этерге жараулу кюндедиле. Солуу кюнде, тенглеригиз эм шуёхларыгъыз бла олтуруп, алгъыш голпанланы кётюрюп, ару сёзле айтыргъа бек жараулу кюндедиле.

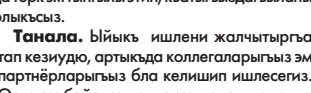
Эгизле. Ыйыкълы биринчи жарымы жетишимли кезиу боллукъду. Орта эм байрым кюнде сиз терк-терк хайырлана туруучу техникагъа – компьютерге, телефонгга, автомобильге болса да эс бурсагъыз иги боллукъ эди. Солуу кюндеде юйорюгюз бла болугъуз. Киногга барыгъыз, неда паркда, таза хауада айланыгъыз.

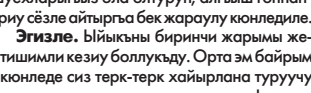
Айырычабакъла. Сейир этерча жетишимли ыйыкъ боллукъду. Аны ортасы уа январьда бек жараулу кезиудю. Ахшы жолгъа! Унутмагъыз солуу кюндеде жууукъларыгъызгъа да эс бурургъа керек болгъанын.

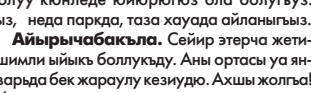
Асланла. Ал кюнде сёлешиуле бардырыргъа жараулу кюндедиле. Атлары айтылган адамла бла тобеширкисиз. Ала жашауугъузну иги жанына торлендирилди. Байрым эм солуу кюнде ишни бла юйно араларында ауара боллукъсыз. Ахырында тийишли жолну табарыкъсыз.

Къызла. Ыйыкъ къатыш-къаралы болургъа ушайды. Не низамлы эсегиз да, магъаналы ишлени тохтадыраллыкълы тойлосуз, артыкъда баш, орта эм байрым кюнде. Алай жюрекни къуандырлыкълы хапар да эшитирикисиз. Геуюрге, орта эм солуу кюнде жетишимли боллукъдула.

Базманла. Ыйыкъ сёзерча хайырлы кезиу боллукъду. Болмагъанча тири боллукъсуз, кесигиз сейир этеркисиз, этиллик ишлеге эс буруп, амалланы хайырлана билгеннигизге. Байрым эм солуу кюндеде жууукъларыгъызны эм шуёхларыгъызны планларыгъыз бла шапырейлендиргиз.

Акырапала. Баш эм геуюрге кюндеде къыйналырыкъсыз: эс жыйып, хар затха тийишли багъа бичген да тынч туйюлду. Орта эм байрым кюнде хар жаны бла да жетишимлидиле. Шабат кюнде ким эсе да биреу ишде сизге къажа соелликди, болсада къыйналмай къутуллукъсыз. Андан сора да, иги саугъа къолу боллукъсыз.

Сизни саугъларыкъ да болурла.

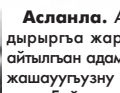
Судакъчыла. Битеу алып айтсакъ, ыйыкъ аман боллукъ тойлукъ: ахча бла болумугъыз игиленирикди иш бла байламы. Орта эм байрым кюндеде сакъ болугъуз, ашыгъышлы оноула этмегиз. Солуу кюндеде шуёхларыгъыз бла табийгъатда солугъуз.

Текемююзле. Айтып ийнамазча жетишимли ыйыкъ боллукъду. Шёндю келген жылда этилик ишлерингизни мурдорларын салыргъа жараулу кезиудю. Иш кёл эсе да, иги кесек файда келтирилди. Эштада, сизни саугъларыкъ да болурла.

Суукълыйла. Ыйыкъ ахча жаны бла жетишимли болса да, къыйын да боллукъду, артыкъда орта эм барз кюндеде. Ишге артыкъ берилмегиз, саулуугъузгъа сакъ болугъуз: таза хауада айланыгъыз, спорт бла кюрешигиз, диетаны да уллу магъанасы барды. Байрым эм солуу кюндеде ингирлерни шуёхла бла олтурургъа жараулула.

Чабакъла. Ыйыкъ оноула этерге жараулу кезиудю. Аланы болушукълары бла кёл махтаулу боллукъсыз. Геуюрге эм барз кюндеде жорукъланы чеклеринден чыкъмагъыз. Байрым эм шабат кюндеде узакъгъа созулукъ тюбешиле боллукъдула.

Эски сурат

Къыйынлыкда чыныкыгъанла

Бу сурат миллетибизни тарыхыны аур жылларын сыфатлайды. Былайда жашау палаха замансыз улайтхан сабийлени кезлерин эслеген къыйын туйюлдо.

1944 жылда Элбрус районну Быллым элинде жашагъанлары бир белеги Къыргыз ССР-де Саржон элге тыюген эдиле. Сабий жылларын къыйынлыкда ётдурген талу балала къолларын бош-

лап къыймагъандыла. Саулай миллетибизча, ала аур ишде ишлеп ёсгендиле.

Болсада ол сынаула халкыбызны окъуулу, билимли болуруна чырмау болмагъандыла. Саржонну школуну 1-чи, 2-чи, 3-чю классларыны окъучулары, бирге жыйылып, бир устазны къолунда окъугъандыла.

Бу суратны баш тизгининде сюелген устазны-Ахматла-

ны Ханалийни-Быллым элде танымагъан адам жокъ эди (жаннетли болсун, ауушанды). Ол урушдан къайтхандан сора Азияда таулу сабийлеге малкъар тилин дерслерин берип тургъанды. Туугъан журтунда къайтхандан сора да, уруш эм урунуун ветераны Быллым элни орта школунда устаз болуп кёл жылланы иш-легенди.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан.

Статистика

Ахшы кёрюмдюле

Кёл болмай Бахсан районну ЗАГС-ыны бёлюмю 96 жылгыын белгилегенди. Ёмюрге жуукъ заманын ичинде кёл иш этилгенди. Узакъдан алмай, жангыз да быыл районда къаллай торлениуле болгъанын айтсакъ, статистика кёрюмдосу былайды. Былтыр районда 1421 сабий туугъанды-751 жашчыкъ бла 690 кызчыкъ. Ол бурунгу жылдан эсе 37 балагъа асламды.

Адам атланы айтханда, кёбюсюнде жашлагъа Дамир, Данияр, Къаплан, Айрат, Динислам, кызлагъа уа Ясмина, Амилина, Асмия, Рамина атагъандыла.

Былтырны ичине 815 ююр

къуралгъанды, ол, бирси жылла бла тенгледиргенде, 123-ге кемди. Алай, аны бла бирге, айырылгъанла да 68-ге аз болгъандыла.

Ёлгенлени санын айтханда, уллу торлениу болмагъанды. Былтырдан беш адамгъа аслам ауушуп, 589 инсаннга жетгенди.

«Жангы 2014 жыл кёлгени бла жашауубузда хар не да озгъан кезиуледен эсе иги да ахшы болур деп ышанама. Адамларыбызгъа мамырлыкъ, насып, саулукъ тилерне сюеме», - дейди районда ЗАГС-ны бёлюмюно таматасы Мадина Нырова.

Бизни корр.

КУЛЬТУРА

Сыйлы ат берилгенди

Озгъан жылда Лескен районну культура ишчилери адамлары аслам къатышыулары бла бир мингден аслам маданият мероприятия бардыргъандыла. Администрациясыны культура бёлюмюно башчысы Марита Зихова белгилегенге кёре, этилген ишни баш мураты-сабийлени эм жаш тёлюню ниет, эстетика жаны бла юйретиу, туугъан жерлерине сыймекликни кючлеу эди.

Алай бла бююнлюкде анда маданият юйде къуралгъан кружоклагъа 2500 адам журюйдю. «Анзорей», «Бикар» тепсеу ансамбльлерине, «Ийнар» жыр ансамблине бла театр коллективине уа маданиятда болдурлгъан жетишимлери ючюн «халкъ» деген бийик ат берилгенди, деп билдиргендиле Лескен районну администрациясыны пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфья.

БАСМА

Журналны асламысы къарачай къарындашларыбызгъа аталгъанды

Озгъан жылны ахыр кюнде «Минги - Тау» журналны ахыр -алтынчы - номерин къолубузгъа алгъанбыз. Биз билмеген жазуучула бла тубешуле сакълаймыдыла анда? Атлары белгиле уа не затла хазырлагъандыла бу жол? Баям, бу сорууладыла окъучугъа китапчыккыны ашыгып сакълатхан да.

Сёзсюз, ким да суйюп окъурча къарачайлы къалам къарындашларыбызны жазгъанлары болурла. «Къарачай» газетде эрттеден бери ишлеп келген бир ненча журналисти, литературада сынауу болгъан адамны чыгъармалары, сёзсюз, эсибизни кеслерине бурдыла. Какушланы Хусейинни, Жазаланы Балуаны, Хубилааны Абу - Хасанны кыска халпарчыклары бла танышабыз. Алада болгъан лирика макъам бла бир торлю жашыргын ауаз ычындырмайдыла.

Ёзденланы Альберт Малкъарда бек суйюп жырчыладан бириди. Ол, назмуланы, жырланы автору болуп къаламай, пьесала жазгъанын а кёл биле болмазла. «Минги-Тауну» бу номеринде аны «Мордамбаллары» деген бююнню жашауубузну кёргозген чыгъармасы да басмаланганды. Педагог, жазуучу Байрамукъланы Умарны юсюнден

а Ёзденланы Якубну очерки басмаланганды. Журналны редакциясы кюншю, къарындаш халкъланы жазуучулары бла бизни окъучуну танышдыргъанны кесине борча санагъан эди да, бу бетле бла ол ишни тохтатмай бардыргъанды.

Мында Тёппеланы Алимни «Сейирсиндиртме сёзлюго» да андан ары барады. Сёзлени магъаналарындан сора да, ала тилибизге къалай бла келгенлерин, къалай торлю къуралгъанлары да айтханы бла эсибизни билейдиле ангылатмала.

«Поэзия» деген рубриканы Созайланы Ахматны назмулары бла гитче халпарчыклары толтурадыла. Поэтни къара сёз бла жазгъанлары да сейир кюзгъамай къоймаучуду.

Журналны дагыда бир ахшы төреси-окъучуларыны назмуларын басмалагъан. Бу жол Абайханлары Халимат эм Ахметланы Хажы-Хасым бла танышабыз.

Хар замандача, ахшы адамларыбызны юслеринден да бардыла материалла. Саракуланы Асият жашаудан замансыз кетген жазуучу, драматург Токумаланы Жагъафарны, Геннадий Коммодов а Мечиланы Хызырны (ол Кязимни къарындашындан туугъанды) юслеринден жазгъандыла.

ТАШЛЫЛАНЫ Асият.

АКЦИЯ

Окъучулагъа къошулгъанды

Бахсанны школ - интернатларында, реабилитация аралада окъугъан 312 сабий «Солнышко» журналны окъучулары боллукъдула. Шахарны Жаш советини бла Жаш тёлю администрацияны болушчулары эм «Чтобы «Солнышко» светило» деген акциягъа кёре къуралгъанды быллай амал. Вонтёрла уллу тюкендеде бла орамда жандаурлукъ ишле бардырып жыйгъандыла керек ахчаны. Гитче окъучулары

къолларына уа журналны бирер номери тыюгенди.

Жаш тёлю советге кирген Рустам Фашимухов айтханнга кёре, акция «Къабарты-Малкъар Республика сабийлени солуларын кырау эм саулукуларына къарау» деген программаны черклинде къуралгъанды. Ол 2015 жылгъа дери бардырылыкъды.

Артур ДОРГОВ.

Бахсан шахарны администрациясыны пресс-службасы.

Баш редактор АТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторну орунбасары)

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
(баш редакторну орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)

ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-политика бёлюмюно таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Асламы информация органла, жамауат эмда дин организацияла жаны бла министерствосуну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кёре
19.00 сагъатда кёл салындаы
20.00 сагъатда кёл салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Мокъланы Зукура -
дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфья - жууаплы секретарыны орунбасары;
Зезаланы Лида
(1,2,3,8-чи бетле),
Мисирланы Лейля
(4,5,6,7-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2760 экз. Заказ № 93

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru